

Бүрэт-Монголой ҮНЭН

ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУДЭЙ,
БҮРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-Ы ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 184 (6113)

СЕНТЯБРИН

12

ВТОРНИК

1950 он

Сам 20 минут.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Сэрэгэй Министрын приказ (1-дхи нюур).
Иволгин аймагай колхознигуудай ба колхозни-
нуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй уялганууд (1-дхи нюур).
Ургаса хуряалгыг түргэдхэж, гүрэнтээ болзорхоо урид тоосоел (2-дхи нюур).
Аймагай газетнүүдэй хууданууднаа (2-дхи нюур).

В. И. Лениний Зохёолнуудай хорин юндэхн том (2-дхи нюур).
Адуу малаа дулаанаар ба садхаланаар үбэлжүт-
лэл (3-дхи нюур).
Эб найрамдалай стахановска вахтада (3-дхи нюур).
С. Данжеев. — Коллективнэ договорой дүүргэлтэ-
дэ зохио анхал хандуула (3-дхи нюур).
Аюулгүйн Советтэ (4-дхи нюур).
Кореядэхн событинууд (4-дхи нюур).

Партийна гэгээрэлэй шэнэ дэбжэлтэ тээшэ

Коммунистическэ общество бай-
гуулаа зорилгоондоо манай хү-
сн түгс советскэ гүрэн амжал-
тайгаар шиндхэжэ байна. Со-
ветскэ хүнүүд асари ехэ шэнэ
барилгануудыг бариха сталинскэ
тусбуудыг эдэхн хэсхэлтэйгээр
бөөдүүлжэ эхилээ. Дэлхэй дээрэ
эзэн томо гидроэлектростанци-
нуудай баригдаха газарта —
Сталинград ба Куйбышев ор-
шондо, Волга мурэн дээрэ туйлай
эх хүдэлмэри ябуулагдажа бай-
на. Коммунизмын агуухэ барил-
ганууд болбол Эхэ оронойгоо
тушада, коммунизмын илахын ту-
лаа шэн зоригтойгоор ажаллаха
абаллада советскэ хүнүүдэ зо-
ригжуулна.

Марксистско-ленинскэ теори,
Маркс, Энгельс, Ленин, Сталиний
агуухэ хургаал хадаа коммуни-
змын илан мандахын түлөө совет-
скэ ардад тэмсэлэй хаматгыг
алагша ээсбэг болонхой. Партийн
ба гүрэнэй кадрнуудыг, бүхы ко-
мунистуудыг марксистско-ленин-
скэ теорейг ээсбэглэхэ тухайда
коммунистическэ парти ходоодо
ингага ехэ анхал оролдолго
гаргалда байгаа, гаргажа байна.
Коммунистическэ парти болбол
манай кадрнуудай иденийн-теоре-
тическэ болбосоролыг дээшлүүл-
хэ, бүхы коммунистуудыг, гүрэн
олон советскэ интеллигенцие ба
партийнабшэ эдэхитэдэе полити-
ческэ гэгээрүүлхэ бүхы услови-
нуудыг хангаган байна.

Манай парти хадаа марксист-
ско-ленинскэ теориин пропаганда
шаламарар ябуулдаг теоретичес-
кэ бэлдхэл түгс пропагандист-
нуудай ехэ армие хүмүүжүүлээ.
Пропагандистнууд болшеви-
стическэ партины агуухэ идеянуудыг оло-
лонтэй ойлгуулан, олон миллион
советскэ хүнүүдэй политическэ
мэдэрэмжэ дээшлүүлнэ.

Манай кадрнуудай марксистско-
ленинскэ бэлдхэл, коммунистууд-
дай политическэ гэгээрэлэй
жэллээ бүрн ехэ далайса-
тай болоно, партийна гэгээрэлэй
идеин хэмжээн улам дээшлнэ.
Жэшээлхэд, Украинада үнгэрэг-
шэ хуралсалай жэл дотор парти-
на гэгээрэлдэ миллион үлүүтэй
түн хандуулагдан юм. Респуб-
лика соонь 9 мянга гаран полит-
икуулинууд, В. И. Лениний ба
И. В. Сталиний биографинуудыг
шудалха 15 мянган кружогууд,
районно партийна мянга шахуу
хургуулинууд, марксизм-ленин-
измын 19 университетүүд хүдэлмэ-
рилхэн байна. Хуралсалай жэлэй
эсстэ эмхидхэгдэн дүн гаргал-
гын занягинууднаа харахада,
партийна хуралсала хабалдан
коммунистуудай олонхын үзэлэн
материалаа ойлголон байгаа.

Партийна организацинууд пар-
тийна гэгээрэлдхн хуралсалай
шэнэ жэлдэ бэлдхэжэ байна.
Хуралсалай жэл гороудууда ок-
тябрийн 1-нээ, хүдөө нутагуудта
октябрийн 15-наа эхилхэ. Хурал-
салай шэнэ жэлдэ найтар бэлд-
хэжн, партийна хургуулинууд ба
кружогуудыг хаа соонь, зүбөөр
бүридүүлхн, занягинуудыг эм-
хитэйгээр эхилхн тула партийна
организацинууд ехэ хүдэлмэри
ябуулаа ёһотой. Хуралсалай шэнэ
жэлдэ бэлдхэлэй асуудалнууд
мүнөө партийна организацинуудай
гол анхалдан байха зэргэтэй.
Тус асуудалнуудыг партийна суг-
лаанууд, партийна эдэхитэдэй
зүблөөнүүд дээрэ, партийна ком-
итетүүдэй засланинууд ба плену-
мүүд дээрэ, пропагандистнуудай
зүблөөнүүд дээрэ бүхы талаарн
зүблэн хэлсэхэ шухала.

Партийна гэгээрэлдхн хуралса-
лай шэнэ жэлыг партийна пропа-
гандид идеин хэмжээнэй саашан
хн дэбжэлтээр, партийна гэгээрэ-
лэй бүхы звенонуудтахи эмхидхэ-
лэй ургалтар утгаха шухала.

Политическэ хуралсалай формо-
нуудыг тодорхойлолоо комму-
нист бүридэ индивидуальнаар хан-
далгаана партийна гэгээрэлэй ам-
жалтан ехээр дулдылаха байна.
Тэршэлэн партийнабшэ эдэхн-
тэдыг кружогуудта ба политху-
руулинуудта хандуула хэрэгтэй.
Нүүдэй гурба дүрбэн жэл соо
олохон коммунистуудай иденийн-
политическэ талаараа нилээд урга-
лыг хараада абажа, тэдэнэй по-
литическэ хуралсалыг партийна
гэгээрэлэй дээшэ звенонуудта
оруулан эмхидхэхэ хэрэгтэй.

(«Правды» түрүү бэшгнэ).

ССР Союзай Сэрэгэй Министрын ПРИКАЗ

1950 оной сентябрийн 10. № 108. Москва город

Нүхэд танкистууд ба танк бүтээгшэд!
Нүхэд солдадууд, сержантууд ба старшинанууд!
Нүхэд офицернууд ба генералнууд!

Мүнөөдэр советскэ ард, тэрэнэй Арми ТАНКИСТУУДАЙ
УДЭРЫЕ найндэрлэжэ ба манай Правительствын, Агуухэ
СТАЛИНАЙ табиан зорилгоонуудыг бөөдүүлхэ хэрэгтэ танкистуудай
ба танк-бүтээгшэдэй туйлан амжалтануудыг тэмдэглэжэ байна.

Найндэртэй—ТАНКИСТУУДАЙ УДЭРТЭЙ дашарамдуулан,
таанадыг амаршалан, баяр хүргэнэб.

Советскэ Армиин дайшалхы хүсэ шадалыг бэхжүүлхэ хүдэлмэ-
рилөө амжалтануудыг саяадаа туйлахын танкистуудта ба танк
бүтээгшын промышленностин хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэнэб.

ТАНКИСТУУДАЙ УДЭРЭЙ хүндэлэлдэ ЗАХИРХАМНИ ХА-
ДАА:

1950 оной сентябрийн 10-да, манай Эхэ ороной столица—Моск-
вада ба союзна республикануудай столицануудта артиллерийскэ хорин
буудалгаар салют хэжэ.

Шэн зоригт советскэ танкистууд ба танк бүтээгшэд мандаха
болтогой!

Түгсэ хүсэтэ советскэ ард ба тэрэнэй алдарт Арми мандаха
болтогой!

Манай Правительство мандаха болтогой!
Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевикуудэй) Парти мандаха
болтогой!

Манай илалтануудыг зоригжуулга ба эмхидхэгшэ, манай
вождь ба багша—Агуухэ СТАЛИНДА алдар соло!

ССР Союзай Сэрэгэй Министр Советскэ
Союзай Маршал А. ВАСИЛЕВСКИЙ

Союзуудай Байшангай колонно зал соо баярай заседани болоо

Танкистуудай Удэрыг найндэр-
лэлдэ зориулагдан, ССР Союзай
Сэрэгэй Министрствын баярай за-
седани, Москвагай ажалшад тэ-
дөөлөгшэдтэй хамтаран, сентяб-
рийн 9-дэ Союзуудай Байшангай
колонно зал соо болоо.

Советскэ Армиин ба Улан-Сэрэ-
гэй Флойд генералнууд, офицер-
нууд, московскэ предпринимател-
нэ стахановцууд, науки ба ис-
кусствын ажал-ябуулагшад сугла-
раа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-
хэ дайны геройнууд, алдарт
танкистууд, Сталинград туйл-
байдаануудта, Курска дугадахи
тулалдаанда, Берлинне штурм-
далгада, Прагын сүлөөлэлдэ
хабаалагшад снэг дээрэ орденскэ
лентенүүдээр шэмэгдэн дайшал-
хы туугуудай дэргэдэ, хүндтэ ха-
руудла жагсаба.

Президиумдэ — СССР-эй Сэрэг-
эй Министр Советскэ Союзай
Маршал А. Василевский, бронетан-
кова сэрэгүүдэй Маршал П. А.
Ротмистров, артиллерийн Маршал
Н. Д. Яковлев, ВКП(б)-гэй МКГ-
кэй секретарьнууд И. И. Румянцев,
Е. А. Фурцева, транспортна маши-

Гүрэндэ тарья тушааха жэлэй түсэбтэ болзорхоон урид
дүүргэнэй түлөө ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймсоведуудэй гүй-
сэлкомуудай зууршалгаар, доро дурсагдан колхозууд респуб-
ликаанска Хүндэлэлэй доскада бэшгэдэб:

КАБАНСКИЙН АЙМАГ:
«КРАСНОЕ ЗНАМЯ» колхоз (правлениин түрүүлэгшэ
Е. А. БУРЛАКОВ, партийна организацин секретарь Н. М. БУР-
ЛАКОВ).
«БАЙКАЛ» колхоз (правлениин түрүүлэгшэ С. К. ФЕДО-
РОВ, партийна организацин секретарь М. Н. ПОПОВ).

Малажалай продуктнуудыг тушаалгаар түрүү аймагууд

Манай республикын түрүү ай-
магууд «1950 ондо ургаса хурял-
гыг ба хүдөө ажахын продуктуу-
дай бэлдхэлнүүдэ үнгэрэхэ тухай»
СССР-эй Министруудай Со-
ведтэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй то-
гтоолыг бөөдүүлэн, малажалай
продукт гүрэндэ тушаалгыг ам-
жалтатгаар ябуулна.
Сентябрийн 1 болотор тү-
шааха жэлэй түсэб Прибайкаль-
ска аймаг 80,4 процент, Кабан-
ский аймаг 83 процент дүүргэ-
брынэ тушаалгаар түсэбөө Бай-

кало-Кударын аймаг—122,9 про-
цент, Прибайкальска аймаг—102,7
процент ба үндэгэ тушаалгаар
түсэбөө Курумканай аймаг—132,5
Баргажанай аймаг—107,7 про-
цент дүүргэнэ байна. Мүн нооно
тушааха түсэбөө Хорин аймаг—
104,7 процент, Кяхтын аймаг—
95,2 процент ба Байкало-Кударын
аймаг—94,7 процент дүүргэб.
Мяха тушаалгаар Ахын аймаг тү-
сэбөө үлүүдэн дүүргэнэ ба Ку-
румканай, Баргажанай аймагууд
нахар дүүргэхэе байна.

Кварталайгаа түсэб дүүргэбэ
Зайгын аймготосондой Даб-
батын сельдэ гурбадахи кварта-
лайгаа 5д баранай эрьсын тү-
сэбтэ сентябрийн 1-дэ 8 мянган
түхэргээр үлүүдэн дүүргэбэ.
Д. Колмаков.

Хүдэлмэрилхэд лекцинуудыг
шаганад
Сэлэнгын аймагай Селендумын
мотор-заахарилгын заводой клуб-
та лекцинууд саг үргэлжэ унша-
гана. Энэд август соо «Уласхоор-
ондын байдал» гэхэн лекцие
ВКП(б)-гэй Обкомой лектор нүхэр
Белосов, «Кореядэхн событинууд
тухай» лекцие мотор-заахарил-
гын заводой директор Гармаев
уншаа. Селендум тосхоной 402
хүдэлмэрилхэд ба албаагшад
эдэ лекцинуудыг шагнаган бай-
на.

Сентябрь нарада Селендумын
холоон жэлэй хургуулин багша-
нар 4 лекци уншаха юм.
В. Бадашев.

Бөрилгын түрүү бригада
Яруунын аймагай Эгэтын сомо-
ной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо
5 дархашуулаа бүридэн барил-
гын бригада бин юм. Энэ бригада
малай байрануудыг эрхмээр за-
нажа дүүргэд, хурганай, туга-
лай ба эбэртэ боло малай тип-
вой байрануудыг шэнээр барилан
байна. Гална сүүлжа ба орооно-
ной сарайнуудыг заажа дүүргэ-
бэ.
Ц. Дандаров.

Иволгин аймагай колхознигуудай ба колхозни- цануудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй УЯЛГАНУУД

Колхозно ба совхозно нинтын
ашаг шэмэтэ малажалыг хүжөө-
хэ гурбан жэлэй түсэб тухай
СССР-эй Министруудай Советтэй
ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түхтэй
тогтоолыг, мүн моринажалыг хүг-
жөөхэ хоёр жэлэй түсэбтэ бөө-
дүүлэн, манай аймагай олон ко-
лхозууд 1950 ондо адуу малай-
гаа тоо толгойе нилээд олошо-
руулан байна. Жэшээлхэд, Гу-
рулбинн совмөведтэй Буденнын
нэрэмжэтэ колхоз адуу мориной
тоо толгойе—18,7 процент, эбэртэ
бодо малай—10,6 процент, хони
ба ямаанай—34,7 процент, гахайн
—111 процент, шубуунай—121,4
процент олошоруулаа. Тэршэлэн
Гильбирин совмөведтэй Лениней
нэрэмжэтэ колхоз адуу мориной
тоо толгойе—15,3 процент, хони
ямаанай—38,7 процент, гахайн—
19,8 процент, шубуунай—101,5
процент олошоруулан байна.

Гэхэтэй хамта, малай адуулыг
зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй, ашаг
шэмэнь дээшлүүлхн түлөө
хүсэд тэмээгүй колхозууд манай
аймагта бин. Зарим колхозууд
тэжээлэй бата бэхн база байгуу-
лхн, үбэлжэлгэдэ амжалтатгаар
бэлдхэхн түлөө һулар тэмсэнэ.
Билээр бин байгаа дутуу дун-
дануудаа түргэнөөр усадхын

Һаяада бүхы колхозуудта бэ-
лэдхэгдэн үбнэ тэжээл тушаан
абалгыг дүүргэжэ, тэрэнэй шана-
рыг тодорхойло ба малда гэш-
хүүлхэгшн, мүн үрилтэ хоролтодо
оруулахгын тулада тэрэнигэ най-
наар харууналга хангахади.

Хаамхай бүхы үнэздыг 3 удаа
һаажа, тэдэнэй ашаг шэмэнь дээ-
шлүүлхэ, һу хааха түсэб дүүргэ-
хэ байнади.

Малыг бэлээр дээрэ зүбөөр
адуулан, шахажа ба тэжээл
эдоуулажэ, гүрэндөө ямагтал тар-
ган мал тушаахади. Гүрэндэ мал-
ажалай продуктуудыг тушааха
түсэбөө нимэ болзорнуудта дүү-
ргэхэди гэхэл: мяха — октябрийн
1-дэ, үндэгэ ба брынэ—сентяб-
рийн 15-да, һу—ноябрийн 7-до.
1951 оной түсэбэй тоодо 80 мян-
ган литрнэ бага бэшэ һу тушаа-
хади.

Октябрийн 1 хүрэтэр зоотехни-
ческэ барилгануудай түсэб дүү-
ртэ ба мүн энэ болзрто малажа-
лай бин байгаа байрануудыг заа-
барилха, сэбэрлэхэ, дезинфекци
хэхэ, хуагуудыг, үналууринууд
болон тэдэндэ ошохо харгын-
уудыг заажа бэлэн болгоходи.
Үбэлдэ гаргашалагдаха тэжээлэй
гурбанайн үгэ хубиндаа бага ба-

(Энэ уялганууд Иволгин ай-
магай колхознигуудай ба ко-
лхозницануудай, хүдөө ажахын
мэргэжэлтэдэй сугданууд
дүүргэ зүбнэ хэлсэгдэжэ,
баталагдаба).

Ургаса хурялгыг түргэдхэжэ, гүрэнтээ болзорхоо урид тоосое!

ТАРЯА ТУШААЛГЫЕ ТАНАЛДУУЛЖА БАЙНА

Гүрэндэ тарьяа тушаалгыг графикай ёһоор эмхидхэхэ гүйсэд арга боломжтой байбашье, Иволгин олонхи колхозууд тэрэнэ хэрэглэжэ шадаагүй байлаар. Энэ аймаг августовско графикаа танаалдуулган байгаа. Гэбшье, аймаггай партийна, советскэ, хүдөө ажыхын, бэлдхэлэй органууд ба колхозууд болон МТС-үдэй хүтэлбэрлэгшэд сентябрь соо тарьяа тушаалгын темпые шангадхаа тушаа хэмжээнүүдэ абаагүй байха юм. Тэрэнэй эсэстэ аймаггай колхозууд сентябрийн түрүүшын 5 хоногой графикаг оройдоо 10 процент дүргээн байна. Үдэр бүри тарьяа тушаалгада хабаадааг колхозууд эндэ үсөөн.

Иволгада тарьяа тушаалгын танаалдуулагдажа байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, тарьяа хатаалгы, сээрлэлгэ муугаар эмхидхэгдэһэн байна. 18 партсездын, 17 партсездын, Калинин нэрэмжэтэ колхозуудай тогууд дэргүүр нилээд ехэ тарьяан суглаарад, хятагдан, сээрлэгдэнгүй хэбэжэ байһаар. Тэрэһэн Сталиной нэрэмжэтэ, «Мартын 8», «Коминтерн» колхозууд тарьяа сээрлэлгэ ба хатаалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Дээрэ дурсагдагша колхозууд сентябрийн түрүүшын 5 хоног соо гүрэндэ нэгшье центнер тарьяа тушаагагүй байха юм. «Мартын 8» ба 18 партсездын нэрэмжэтэ колхозуудай бүхы складууд, амбарнуудын тарьяагаар дүүрэнхэй. Теэд, эдэ колхозуудай хүтэлбэрлэгшэд, тусхайлбал түрүүлэгшээр Орлов, Игна- тов гэгшэд комбайнууднаа гар- анан тарьяа түхэрэн сүүдхэ сэр- сэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри эм- хидхэнхэй.

Аймаггай олонхи колхозууд бии байгаа сушилканууд дүүрэн хүс- өөрнө ашагладаггүй байха юм. Дээрэ нэрлэгдгшэ 17 партсездын нэрэмжэтэ колхоз үдэр соо 70 центнерээ бага бэшэ тарьяа хатаа- ха сушилкатай аад, тэрэнэ хүсэд хэрэглэдэггүй байна. Эндэ хүнн- гэдэ оройдоо 2—3 хүн тарьяа ха- таалга дээрэ хүдэлмэрилдэ. Гэб- шье, тэдэнэр өөдтэй юмэ хэдэг- гүй.

«Мартын 8» колхоз үрхэнэй ажыхы эрхилдэг байһан тулааа ойрохоно байһан бэлдхэлэй пунктда тарьяага тушаалаг. Тим- мэйһэ энэ колхозой тушаалһан тар- яанай ургаха шадальны шалгар- дадаг байна. Теэд, «Мартын 8» колхозойхид тарьяага уридшалан шалгуулын орондо, хариу тушаа- ханал абаашаадаа шалгуулдаг.

Энэ хатаа тарьяа тушаалганы наал тохёолдуулна. Зарим колхозууд хатаалгыг ун- жагайруулжа байһанай эсэстэ тар- яагаа гутаажа байһан ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, 17 партсездын нэрэмжэтэ колхоздо 40 гаран центнер тарьяан халажа гу- таан байха юм. Тус колхозой тү- рүүлэгшэ Красноярск болбол гута- нан энэ тарьяага проноско сушил- када хатааха нэдэлгэ гаргаа. Гэ- бшье, тэрэнэй түлөө Красноя- ровта ямаршье зэмэ үгтөөгүй бай- хан гэмшэлтэй. Тарьяа тушаалгын графикаг 5 хоног бүри танаалдуу- лһанай эсэстэ тус колхоз гүрэнэй түсбэе арбаадшье процент дүүр- гэггүй байха юм.

Тэрэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүхэр Султимовай хү- тэлбэрлэдг тарьяаналай бригада 45 центнерээ дээрэ тарьяа гутаа- лан байна. Эндэ комбайнаа гар- анан тарьяан хойнохо ямаршье харуулан табигдалаггүй.

Бэлдхэлэй Министерствын аймаггай түлөөлэгшэ хүхэр Яков- лев гүрэндэ тарьяа тушаалгын та- наалдуулагдажа байһые найса мэд- бэшье, ханаа амархан хуунаар. Аймаггай зарим колхозуудай хү- тэлбэрлэгшэд, «Коминтерн» кол- хозой түрүүлэгшэ Иламов түрүү- тэй тарьяа тушаалгыг танаалдуу- лжа, гүрэндэ харшэ ябалал гарга- на. Теэд, аймаггай партийна, со- ветскэ, бэлдхэлэй органууд тимэ ябалдыг тэсэжэл байдаг.

Гүрэндэ тарьяа тушаалгыг шинд- хэхи саг ерээ. Иволгин аймаггай колхозууд болон МТС-үд хурял- гыг арид шангадхажэ, гүрэнтээ түргэнөөр тоосхо ябалал хангаха уялгатай. Аймаггай партийна, со- ветскэ, хүдөө ажыхын, бэлдхэлэй органуудай зорилго хадаа ургаса хуряалга, гүрэндэ тарьяа тушаал- гыг бодотоор хүтэлбэрлэжэ, гэр- лээд усаахала тушаа шанга хэм- жээнүүдэ абаха ябалал болоно.

Б. Гармаев.

БРИГАДЫН АЖАЛАЙ НЭГЭ ҮДЭР

Томодхоглоһон колхозуудай бригаданууд урдындаа ороолоо нилээд бэхжүүлэгдэжэ, ажалай шнэ шнэ амжалтануудыг туйла- даг болоһон байна.

Энэндэ жэшэ болгон Харла- ный сомоной (Бичура) томо бол- гоһоһон Кировэй нэрэмжэтэ кол- хозой № 3 бригадын хүдэлмэрин нэгэ үдэр харуулаа.

ҮҮР ХЯРААГААР

Үүрэй солбоной хаяхан хараг- дахатай сасуу Янжма Тугулду- ров аярууханаар боложо, эдэ хоолоо хэжэрхөд, хүдэлмэриш- дөө нэриюлнэ...

Сайлажа садаһан хүнүүд хана- да үлгэдэһэн доскагай хажууда ошожо, показателин хуудана- нуудыг боломжтойгоор харанад. «Боолтошо Жалмасу Буянтуева гар хажуураһан хойнолоо 36 бухал боохын орондо 58 бухал, Даба Бадмажапова—55 бухал боо- гоо, Жаткын машинист Даша Ульзугуев 4 гектарай орондо 5,5 га сабшаа» гэжэ уншанад. Нүү-

лээрнэ «бишье эдэ нүхэдөө ду- таагүй» гэһэн үгэ дуулдана. «Залуушуудлаа жэшэ харуулаха ёһотойднэ» гэһэн наһажаал нэгэ- нэй абяан соностоно. Хүдэлмэри- шэд ажалдаа гаранад.

АЖАЛ ДЭЭРЭ

Бригадир Самбу Ванчиков хү- дэлмэришэдтэ үдэрэй даалга- барие заажа, хэмнэжэ үгэбэ. Гар хажуураад Чойдон Бадмажапов, Бальжинима Гомбоев, Нима Мункуев гэгшэд үлгөөнэй шүү- дэртэ үргэн ехэ мүнүүдэ туу- лад. Хойноһон аржагар томо бухалуудыг бухалдаа Дугарма Тудупова, Жалмасу Буянтуева болхонод. Жаткын машинист таршаганаан урматой зохидоор эндэһье, тэндэһье дуулдана. Ингэжэ тус бригадынхид халу- ун хүдэлмэри эхилбэ. Мүрнэг- шэд шадал хүсээ, мэрэгжэл ша- дабарья харуулыг хүсэнд.

ҮДЭРЭЙ ДҮН

Нүүн харанхы болоһон хойно Харланай хада уулыг эздэлүүлнэ

дуулалдажа, хүдэлмэришөө буса- над. Бригадир С. Ванчиков эгэ- нүүд ганаараа ерэжэ, хүдэл- мэрин дүн гаргана.

Бригадынхид ажалай үндэр бү- тээсэ харууландаа омогорхонод. Бүтэдөөрн үдэрэйгөө даалга- барие хоо үлүүдэн дүүргэ. Тэдэн сооһоо тэрэй эзэн эхэнэрүүд Цырма Бадмажапова, Дугарма Тудупова гэгшэд тус бүрөөд 600—600 боолто боожо, түрүү- нүүри эзэлбэ. Гар хажуураад даалгабарья 130-аад процент дүүргэһэн байба. Энэ үдэр хүхэр С. Ванчиковай бригада үдэрэйг- өө графикаг 113 процент дүүргэ- жэ, социалистическэ мурсысөөдэ түрүү нүүри эзэлэ.

Энэ дүн хадаа томодхоглоһон колхозуудай бригадануудай улам эмхидхэлтэй ба хүсэтэй боло- хынь, сааһадаа улам хүгжэжэ байһынь батална.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

МОНСОГОРШЬЕ ОРООНО ГЭЭХЭГҮЙН ТҮЛӨӨ

Мухаршээрэй аймаггай Стали- ный нэрэмжэтэ колхозой дэргэл- хэ комсомольскэ олонх организаци- нын секретарь нүхэр В. Филатов «нэгшье монсогор ороһоо, нэг- гшье колос гээхэгүй» гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаад, тэрэнээ бэлүүл- үжэ байна. Тарьяа хадаһан поли-

нууд дээрнээ гээгдэһэн колосыг түүжэ суглуулжа ажалда залуу- шуулыг, үхибүүдыг, үбэгд хүг- шэдыг хабадуулаа. Энэ хүдэл- мэриг нүхэр Филатов өөрөө хү- тэлбэрлэнэ.

Мүнөө шанар шалхаа, гээлтэ хорлоотой тэмсэхэ комсомольско

постнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр бүтэдөөрн хоорондоо мурсысэдг юм. Комсомолцууд ба залуушуу- лай үүсхэлээр хэдэн дахин вос- креснигүүд хэгдэ. Энэһэй ашаар колхоз 1500 центнер эрхим ша- нартай ороһоо тушаажа, авгу- сын графикаг үлүүдэн дүүргэбэ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ХОРИН ЮБЭДЭХИ ТОМ

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэлдхи Маркс—Энгельс—Ленинэй Инсти- тутаар хэлбэлдэ бэлдхэгдэһэн, В. И. Ленинэй Зохиолнуудай 29- дхн том хэлбэлдэжэ гаргагдаба.

Хорин юбэдхи том соо 1919 оной мартаха август хүрэтэр үе соо В. И. Ленинэй бэшэһэн зо- хёолнууд ороно. «РКП(б)-гэй программнын проект» тушаа мате- риалууд 1919 оной февраль — март соо бэшгэдэ; том дотор тэдэнэр РКП(б)-гэй VIII съездын документнуудай урда тээ оруула- даад, тэдэнэй сээ холбоотой байна.

Том дотор оруулагдаһан зохиол- нуудай ехэнхинь съезднууд, конференцинууд, суглаанууд ба митингүүд дээрэ Ленинэй хэлэ- һэн элхдхэлүүд ба үгэнүүд мүн болоно. Эдэ зохиолнууд дотор В. И. Ленинэй гүрэнэй ажал- ябуулганы харуулагдаһа, комму- нистическэ парти болон советскэ засагай тэрэ үедхи политикын тон шухала асуудалууд: соци- алистическэ эсгэр ороһоо хамгаал- га, дунда тарашадта хандалга ба ажыхын бэрхшээлүүдтэй тэмсэлгэ эли тодоор найруулагда- на.

«БУРЯТ-МОНГОЛЫЙ ҮНЭН»

2. 1950 оной сентябрийн 12.

РКП(б)-гэй VIII съезд дээрэ Ленинэй хэлэһэн элхдхэлүүд ба үгэнүүд — Центральна Комитетэй тоосон, партийна программа тухай хэлэһэн элхдхэл ба түгсэхэлэй үгэ, деревиндхи хүдэлмэри тухай хэлэһэн элхдхэл ба бусад тус томоой ехэнхи хубинь болоно.

Хэлэ хэдэн зохиолнууд: Москов- ско Советэй пленумэй онсо яар- лалтай заседан дээрэ 1919 оной апрелин 3-да хэлэгдэһэн «Совет- скэ» республикын гадаадын ба дотоодын байдал тухай элхдхэл», «Зүүн фронтдо туһалха тухай петроградска хүдэлмэришэдтэ элэгдэһэн бэшгэ», «Зүүн фронт- нын байдалтай дашарамдуулан гаргагдаһан, РКП(б)-гэй ЦК-гэй тээсүүд», ВЦИК-эй пленум дээрэ 1919 оной апрелин 11-дэ хэлэгдэһэн «Зүүн фронтдо татаалга- тай дашарамдуулан профессио- нальна союзуудай зорилгонууд тухай элхдхэл», 1919 оной апрелин 17-до «Колчата эсэргүү тэмсэхэ тухай Москвагай про- фессиональна союзуудай фабри- чо-заводской комитетүүдэй кон- ференци дээрэ хэлэгдэһэн үгэ» ба бусад хадаа Колчата эсэргүү- тэмсэлдэ хүдэлмэришэн анги ба ажалшан олонитыг элсүүлхэ ябалдаа зориулагданхай.

«Колчагы иланан тухай хүдэл- мэришэд ба тарашадта элэгдэһэн бэшгэ» соогоо Ленин болбол

Колчата эсэргүү илалта түгэлдэр тэмсэлэй дүршэл дээрнээ тоби- шолон болон гарана, Советскэ республикын хамгаалалгын шада- барие бэхжүүлхэ тушаа зорил- гонуудыг найруулна.

ВЦИК-гэй, хүдэлмэришэн ба улаанармейскэ депутатуудай Московско Советэй, профессио- нальна союзуудай Бүхэроссийска Советэй, Москвагай фабрично- заводской комитетүүдэй түлөө- лэгшэдэй нэгдэмэл заседан дээрэ 1919 оной июлин 4-дэ хэлэһэн «Советскэ засагай мүнөө үеын байдал ба ойрын зорилгонууд тухай» элхдхэл соогоо, 1919 оной июлин 12-то «РКП(б)-гэй Мос- ковско конференци дээрэ респу- бликын дотоодын ба гадаадын байдал тухай хэлэһэн элхдхэл» соогоо, 1919 оной июлин 30-да «Московско центральна хүдэлмэ- риншэй кооперативай фабзавко- муудай, профсоюзуудай ба түлөө- лэгшэдэй московско конференци дээрэ эдэ хоолой ба сэрэгэй бай- дал тухай хэлэһэн үгэ» ба бусад зохиолнууд дотор Ленин болбол Ленинэй эсэргүүтэр тэмсэхын тулаа бүхы хүсээ зангидхаа гэжэ арад зоние урйална. Том дотор оройн эдэ ба мүн бусад- шье зохиолнууд соогоо Ленин хадаа эдэ хоолой советскэ поли- тикын үндэһе нууринуудыг тайл- барилжа үгэнэ, орон дотороо эдэ

Аймагуудай газетэнүүдэй хууданууднаа

Партийна хуралсаалда

БЭЛЭДХЭЛ

Гарата октябрийн 15-һаа хүдөө нутагуудта партийна хуралсалай шнэ жэл эхилхэнэ. Коммунист- нууд ба партийнабэшэ хүдэлмэ- рилэгшэдэй политическэ хэмжээ- гэй ба марксистско-ленинскэ ушар мэдэрэлэй үндэр дээрэ байха ябалалда манай парти туйлай эхэ анхарад хандуулна. Эхилхээсэ бай- гаа партийна хуралсалай шнэ жэ- лыг бэлдхэл түгэлдээрөөр уг- таха ябалал хадаа мүнөө үеын зайлашагүй шухала зорилго бо- лонго.

«Стахановец» гэжэ Эдын ай- маггай газетэ политическэ хургуу- линууд ба кружогуудта зангити- нуудыг эхилтэ бэлдхэл тухай өөрынгөө хуудан дээрэ шуха- ла зорилго табина.

«Политическэ хургуулинууд ба кружогуудта хургалмалыг абахадаа коммунистууднаа гадаа, мүн колхозно үйлдбэ- рин партийнабэшэ хүтэлбэри- лэгшэд — бригадирнууд, ферме- нуудыг даагшанар болон хүд- дөөтэй бусад эдэхитдэе най- саар шөлөн оруула хэрэгтэй» — гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Тэрэһэн хуралсалай шнэ жэлд бэлдхэлэй үелэ һайн бай- ра, түлээ, гэрэл, хуралсаалда хэр- рэгдэхэ элдэ материалнуудыг эртэнһээ бэлдхэхэ ябалдай шухала байһанинэ хануулна. Гэх- этэй хамта, хуралсалай шнэ жэлд бэлдхэлэе нулаар ябуул- жа байһан колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэриг шүүмжэлнэ.

Аймаггай газетэнүүд болбол ху- ралсаалда бэлдхэлэй партийна организацинуудта ямаряар ябуу- лагдажа байһанинэ өөрынгөө га- зетэнүүд дээрэ мүнөө үелэ үргэ- нөөр толилжо байха зэргэтэй.

Закаменайхидай уриа

«Закаменская правда» газетэ аймаггайгаа колхозинуудай рес- публикын колхозинууд ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд хандаһан хандаалгы өөрынгөө хуудан дээрэ тунхаглаба. Колхозно ни- тин мал хүрэгтэ улам бүри оло- шоруулха, тэрэнэй ашаг шымь айн болохоор дээшлүүлхэ гэ- шэ манай республикын малажа- лай хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго мүн. Энэ зорилгы бэ- лүүлхын тула түбхын түрүүндэ тэжээлэй бата бэхи база бай- гуулха, дулаан ба харуул байра түхээрхэ хэрэгтэй. Энэ талаар закаменайхид нилээд ехэ амжалта туйлаба.

Тэдэнэр 1950 оной 7 нара соо адуу мордой тоо толгойе 15 про- центээр, эбэртэ бодо малай — 8,5, хони ба ямаанай — 14,5, гахайн тоо толгойе 47 процентээр олошоруулан байха юм. Олон колхозууд малажалыг хүжөөжэ гүрэнэй түсбэе үлүүбшэлэн

дүүргэ. Дээрэхи тугасаа соо ай- маггай колхозуудта 4340 толгой малай багтахэ 45 тэмэ байра, 2542 тонно силос багтахэ 72 ба- рилга бүтээгдэһэн байна.

Аймаггай колхозууд ерэхэ үбэ- лэй малай үбэлжэлгэд бэлдхэхэ талаар социалистическэ мурь- сөөндэ оролсоод, үбнэ хуралга ба силос даралгы республика дотороо түрүүлэн дүүргэжэ ява- на. Закаменай олонхи колхозууд тэжээл бэлдхэхэ талаар тогтог- доһон түсбэе холо үлүүбшлээ. Тэдэ колхозууд 1950—1951 онууд- дай үбэл адууна малыг хоролго- до оруулангүй, тураангүй ондо оруулахын тула сабшалангай тоёр- лохи сабшалаг эмхидхэжэ, ойн соорхой, харгын хажуу болон хонхор жалга гэхэ мэтгын газарай үбнэ суглуулан бэлдхэхэ байна.

Түрүү ксбмбайнерай үгэ

«Ленинский путь» гэжэ Бичу- рын аймаггай газетэ Верхне-Мар- гентуйска сельсоветэй Сталиной нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилэжэ байһан Окино-Клю- чевской МТС-эй комбайнер В. Переваловай статья нүүлэйнгээ номерто толилбо.

Нүхэр Перевалов хэхэ хүдэлмэ- рингөө түсбэе тарьяа хуряалга эхилхынгээ урда тээ зохёһон ба хуряалгы үндэр шанартайгаар үнэргэгхэ гэһэн уялга абаад, тус колхозой поли дээрэ хүдэл- мэрилхэ нүүгдөө комбайнова аг- регатайхидтайгаа социалистичес- кэ мурсысөөнэй хэлсээ баталһан байна.

«Хуряалгын түрүүшын үдэр- хөө эхилэн часай графикаар хүдэлмэришэдэй, үлсшэ бүхэндэ тарьяаналай бригадын ба тракторна отрядай бригадир- нуудтай хамта үдэр соогоо хэ- лнч хүдэлмэрингөө дүн зүбшэн хэлсэжэ, улаахы үдэртөө хэхэ хүдэлмэрингөө часай графикаг хаража үзэлгэ байнадаа» — гэ- жэ нүхэр Перевалов бэшэнэ.

Тэрэ хадаа үлгөөгүүр хүдэлмэ- рээ эхилхээ, ямар энгэтээр тар- яа хадажа, хэды шэнээн тарьяа сохино абаха хүрэтэрөө сүм баг- саагад абадаг, минута бүхэниг алмажа, оройдоо зогсонгүй хүдэл- мэрилдэг байха юм. Эдэнэртэй му- рысһэн Иннокентий Переваловай агрегат тэдэнэрхэ дутууггүйгөөр ажаллана.

«Хэдэн хоногой урда тээ хэ- нэн өөһдөнгөө үйлдбэринин суглаан дээрэ — гэжэ нүхэр Перевалов бэшэнэ, — эб най- рамдалай вахтада жагсажа, хүдэлмэрингөө хурдашала- лыг улам шангадхажэ, гэжэ шиндэ һамд. Энэһэй удаа тэхи түрүүшын хоёр үдэр соо 16—18 гектар, гурбадахы үдэр- төө 19, дүрбэдхи үдэр- төө 23 гектар тарьяа «Комму- нар» комбайнаар хураагаабди».

Хуряалгын эхилхэн түрүүшын үдэрһөө хойшо тус агрегат 270 гектар тарьяа хуража, 205 ки- лограмм горючи алмаба.

„Британска союзник“ тухайда Великобританиин МИД-эй Хэблэлэй Таһагай мэдээлэлэе буруушаалга

Великобританиин Гадаадын Ху- рэгүүдэй Министерствын Хэблэ- лэй Таһагай мэдээлэлэйн ёһоор хадаа британска посольствоор Москвада ород хэлэн дээрэ эб- лэгдэдэг байһан «Британска союз- ник» гэдэг недели бүрийн газетыг энэ оной сентябрийн 3-һаа хаах тухайда английска правительство шиндхэбэри гаргаба. «Британска союзник» тарааха ябалдыг со- ветскэ засагаархидай хизаарла- нантай дашарамдуулан Британски правительство энэ шиндхэбэри абаха баатай болоһон хэбэртэй, гэжэ тус мэдээсэл доторн хэлжэ дэнэ.

Дурсагдаһан мэдээсэл худал баримтанууд дээрэ үндэлхэлэй гэжэ мэдүүлхыг СССР-эй МИД- эй Хэблэлэй Таһаг шухалаа тоо- лонго. Үнэндөө, ушарын ийм бай- на.

«Британска союзник» хадаа Со- ветскэ Союзда хэблэгдэдэг бүх периодическа хэблэлүүдыг та- рааша «Союзпечать» агентствээр СССР дотор тараагдадаг байһа. Бусад бүхы газетэнүүд, журнал- нууд мэтээр, индидуальна нээ- мэл захиллаар ба СССР-эй оло- городуудтай өөрынгөө киоско- нуудта худалдаха гуримаар м «Британска союзникыг» «Союзпечать» тараадаг байгаа.

Британска посольство хадаа Советскэ Союзда харша ба хар- даһан статьянуудыг, заметкэнүү- дыг нүүлэй үелэ бүри ехээр тун- хагдадаг болоһон, тэрэһэн шнэ на дай номнолодо зориулагда- һан зүйлүүдыг английска газет- нуудһээ абажа хэблэдэг болоһон байгаа. Энэһэнһээ шалтагаалай, Советскэ уншагшад тус газетыг уншахаа болижо, захилгань эрд лоошоо ороһон байна, тимм ушарһаа английска правительство энэ газетэ хааха тухай шиндхэ- ри гаргаха ёһотой болоо ха.

Советскэ засагаархид «Брита- ска союзник» тушаа хизаарла- гын хэмжээнүүдыг хэрэглэһэн тэ- бэртэйгээр Великобританиин Га- даадын Хэрэгүүдэй Министерст- вын дурдаһанин бултадаа худ- дал ба олонитын ханал боломь худхуулха, Советскэ Союзда хар- шаар СССР дотор «Британски союзникгай» ябуулдаг пропаган- дын бурууталгы олонитын ханал болоһоо нюуха гэгһэн нэдэлгэ мүн болоно.

СССР-эй МИД-эй Хэблэлэй Таһаг.

хоолой байдалыг найжаруулха тушаа хэмжээ-ябуулгануудыг хараална.

«Гурбадахы Интернационал ба түүхэдэ тэрэнэй эзэлхэ нуури», «III-хи Интернационалай зорилго- нууд тухай» ба бусад статьянууд дотороо Ленин III-хи Коммунистическэ Интернационалай бүхэ- дэлхэйн-түүхтэ удахшанарыг харуулжа, тэрэнэй зорилгонуудыг тодорхойлоно.

Хургуулиһаа гадуурхн хура- сал тушаа болоһон Бүхэроссийскэ I-хи съезд дээрэ 1919 оной майн 19-дэ «Эрхэ сүлөөгэй ба тэгшэ байдалай лозунгуудууд арамдыг мээлэлтэ тухай хэлэһэн үгэ» до- тороо, мүн 1919 оной июлин 31-дэ «Гэгээрэлэй ба социалистическэ культурын хүдэлмэрилэг- шэдэй Бүхэроссийска I-хи съезд дээрэ хэлэһэн үгэ» дотороо Ленин болбол пролетариатай диктатура тухай марксистска теорине хүг- жөөн, пролетарска ба буржуа- азда демократи хоёрой хоорондоо тал ондоо байһые элэрүүлжэ та- руулна.

Свердловско университеттэ ун- шагдаһан «Гүрэн тухай» лекци соонь гүрэн тухай, тэрэнэй анха бин бололго, гол удха ба түүхтэ формонууд тухай марксистско- ленинскэ хургаалай үндэһе нуу- ринууд найруулагданхай.

Том дотор «Агууехэ үүсхэл» гэжэ Ленинэй мэдээжэ зохиол оруулагда, тэрэн дотороо Ленин болбол түрүүшын коммунистическэ суботнигуудай үүргыг сэг- бэрижа үгэнэ, орон дотороо эдэ

да ажалай үндэр бүтээһын шинд- хэхы удахшанарыг харуулна.

В. И. Ленинэй зохиолнуудта урлан оруулагдаагүй байһан 15 шнээн документнууд тус том до- тор тунхаглагдаба.

1919 оной мартын 12-ой пет- роградска Советэй заседан дээрэ «Запискануудта харуу» гэһэн зо- хёол соогоо Ленин хадаа Ардак Комиссарнарай Советэй ажал- ябуулгыг тодорхойлоно.

И. В. Сталинда элэгдэһэн дүр- бэн телеграмма (1919 оной май- июнь), «Петроградска фронт тухай РКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой проект», Украинын Совнаркомдо В. И. Ленинэй ба И. В. Сталиной элэгдэһэн телеграмма, мүн тэрэ- шэлэһэн Ленин Сталин хоёрой гар- табилгатай «Сэрэгэй единство тухай ЦК-гэй директивнын про- ект» болбол Зохиолнууд дотор түрүүшынхэ хэблэгдэбэ. Эдэ до- кументнууд соо Советскэ гүрэн- ие бэхжүүлхэ ба оройонгөө обороныг хүтэлбэрлэхэ тушаа Ленин ба Сталиной суг ябуулан ажал-ябуулганы эли тодоор ха- руулагдана.

«Шпионууднаа бээ нэргым- жалэгтэй» гэһэн хандала соогоо Ленин болбол контрреволюнтай тэмсэхын тулаа революционн нэрэмжээ дээшлүүлхыг дурдах- на.

«Деникинды эсэргүүгээр бул- талаа тэмсэхэ» гэһэн ВКП(б)- гэй ЦК-гэй бэшгэ соо Ленин ха- даа бүхы эмхи зургаануудыг сэр- гэтэй ёһоор шэнэдхэн табина ба Деникинныг илаха ябалдыг эм- хидхэхын тулаа ороһоо эдинэ

сэрэгэй лагерь болгохо зорилго табина.

«Германска хүдэлмэришэдтэ ба бусадай ажалыг мүлжэдэггүй тарашадта хандаһан проект нэмэлтэ» гэһэн документ дотороо Ленин болбол бүхы дэлхэйн ажал- шадай агуһөө Советскэ засага найшаалай ургажа байһые заагаад, II-хи Интернационалай ли- дернуудыг социализмын урбагал ба буржуазна гэмтэ ябалдуудтай хабаадагшад гэжэ гэжэ тодор- хойлоно.

Украинын Совнаркомой түрүү- лэгшын нэрлэ элэгдэһэн (1919 оной апрелин нүүл) теле- рамма том дотор түрүүшынхэ хэблэгдэбэ.

«РКП(б)-гэй программнын про- ект» дотор шнээн документнууд оруулагдаа. «РКП(б)-гэй програм- мын проектын эхин набросок» программнын бүхы раздэлүүдыг оруулалсан, машинаар бэшмэл буулбарин ба гар бэшмэл нүүдэй ёһоор тунхаглагдаба. Программын проектын эхин набро- согой «Россидахы пролетариатай диктатурын гол зорилгонууд» г

АДУУ МАЛАА ДУЛААНААР БА САДХАЛАНААР ҮБЭЛЖҮҮЛЭЭ!

Малаа үбэлэйн байрануудта тарганаар оруулаа

Олон жэлд дүй дүршэл дээрээ хархад, үбэлэйнгөө байрануудта тобир тарганаар ороон адуу мал шадал шэнээгээ алдангүй ондо ороод, мүн туранхай мала орходоо үбнэ тэжээлшье бичгэр хэрэгшдэг байна. Тэршэлэн тарган үнээд лүг хээр үгдэг, шадал шэнээгээр байн тугалнуудыг түрэдэг байха юм.

Манай республикын түрүү колхозууд ба малажалай хүдэлмэринд зун-намарай бүлээрнээ үбөр хэрэглэж, адууныг тухаран сүүлх "соо" эмхидхэнэй шадар малаа иматгал тарган ба дундаа дээш шадалтайгаар үбэлэйн байрануудта оруулдаг. Тийнхэн колхозуудта малын туран, хоньгүй, ондо ороод байна. Үнэгэршээ жэлд Курумканай аймагтай Хара Мононой сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз 4 мянгаа дээш толгой мал үбэлэйн байрануудта тобир тарганаар оруулаа. Тийнхэн, элэ малын үбнэ тэжээлээр дутагданыг наа, шадал шэнээгээ алдангүй, бүрин бүтгээр ондо ороон байгаа. Тийнхэд тэрэ колхозтой хүршэ Маленковой нэрэмжэтэ артель малаа зун, намарай телэ таргалуулжа үрдингүй, үбэлэйн байрануудта туранхайгаар оруулаа. Тэрэ шалтагаанаа боложо, тус колхоздо малын туран, мүн хоньон байха юм. Энэ мэтэн жэшээүүд олон.

Энэ жэлд республикын аймагуудта малай бүлээрнээ ямарар эмхидхэнэй гэжэ хараад үзэхэд, олонхи колхозуудта хангалтай байха. Илангаяа, Зэдын, Төршн, Сэлэнгийн ба бусад аймагуудта дунда ба дундаа дээш шадалтай мал олон байха юм. Жэшээлхэд, Зэдын аймагта адуунай — 10 процент, эбэртэ боло малай — 20 процент, хонь ямаа — 30 процент дундаа доош шадалтай байна. Эдэ аймагуудай малын яахад туранхай гэжэ.

Үбэлжэлгэд бэлдхэлые эршэмтэйгээр явуулаа

Энэ жэлд Бичурын аймагтай Логоскийн нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нийтлэг малажалые хугжөөх хэрэгтэ эхэхэн анхарал табижа байна. Эндэхид үбнэ сабшаха тусбөө үлүүлэн дүүргээ. 20 хүнөө бүрдэхэн тусгаар бригада үбнэ тэжээл бэлдхэхэ хүдэлмэр үргэлжэлүүлээр. Эдэнэр ойн соорхой болон гол мөрнүүдэй эрье гангануудые сабшажа байна. Мүн малажалайн хүдэлмэрилгшэд комбайннаа гарган голоомо болон михинны фермнүүдтэ зөөжэ байха юм.

1950 ондо энэ колхоздо 80 толгой үнээдэй ба 500 толгой тахягай байранууд баригдаа. Колхозой малажалай бүхы фермнүүд үбэлжэлгэд бэлдхэлые эршэмтэйгээр

хэлэ, иматгал бэлшээрнээ зүбөөр эмхидхэжэ, адуулганда ябаха малын хайнаар харуулалжа шадлаагүй байха юм. Эндэхид олон колхозуудта адуулганда ябаха малын буруугаар бүлэгдэхэн байшоо. Мүн бэлшээрнээ түсбэй ёһоор хэрэгшэ ябадал энэ мартагданхай. Тэрэнэй эсэстэ зарим колхозуудайн малшад хэдэн мянгаад малаа нэгэл газарта адуулдаг байха юм.

Энэ аймагтай «Улаан Үшөөтэ» колхозой ОФ-гэй хоёр отарын 2 мянга гаран хонид бэлшээрнээ нэгэ заахан уасток дээр адуулдаг байба. Тийнхэн муртөө энэхид малаа үлгөөгөөр бэлшээрнээ оройтожо гаргадаг, үдэшнэ эртэ асардаг байха юм. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхилд наамхай үнээдэ үлгөөгөөр 9—10 часта бэлшээрнээ гаргадаг, үдэшнэ 5 часта асардаг байна. Энэ аймагтай олонхи колхозууд малаа түхэрэн сүдхэ соо адуулдаггүй.

Малые үбэлэйн байрануудта оруулаа саг дүтлөө. Тиймхэнэ малай адуулыг хангаагүй эрид хайжаруулаа шуухала. Колхозуудай бүхы малын зооветеринар хангалда оруулжа, бэлшээрнээ ябаха малын зүбөөр бүлэглэхэ хэрэгтэй. Тийнхэд дундаа доош шадалтай мал нэмэлтэ тэжээл үгэхэ шуухала.

Колхозно малын түргэнөөр таргалуулын зорилгоор, адуулыг хангаагүй түхэрэн сүдхэ соо эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар зооветеринарна хүдэлмэрилгшэдэй үүргэнэ тон ехэ. Тэднэр бэлшээрнээ зүбөөр хэрэгшэ, малаа адуулжа таргалуулжа ябадалданы малажалай хүдэлмэрилгшэдтэ үдэр бүрин туһаламжа үзүүлэхэ ёһотой.

С. Старков, БМАССР-эй хүдөө ажарын Министерствын ашаг шэмэтэ малажалай таһагай начальник.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ СТАХАНОВСКА ВАХТА Заводой түрүү бригаданууд

Улан-Удын Ленинэй орденот паровоз-вагонно заводто үйлдэбэрин туйлай ехэ дэбжэлтэ үргэлжэлээр. Бата бхи эб найрамдалай түлөө Стокгольмско Урья доро гараа табигданаа хойшо хүдэлмэрилэн бүхэн улам ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Хүдэлмэрилэн, бригада ба халаан бүхэнэй ажалыг бүтээсэ үдэр ерэхэ тутам дэбжэлнэ, продукциян шанар хайжарна. Эдэ патриотуудай стахановска ажал дэлхэй дээр эб найрамдалые бэхжүүлгэд, Эхэ хайхан оройнойнай саашааа хүгжэлгэд зориулагдана.

Заводой модельнэ цех. Эндэ хүсэтэ паровозуудай орё оньхото частнуудай модельнүүд бүтээгдэх юм. Модельнүүд бүтээгдэх орон доторнай үргэн далайсатайгаар дэлгэрэн эб найрамдалай стахановска вахтата жагсаага, үйлдэбэрин үндэр бүтээсэнуудые туйлажа байна. Тэднэр тон наринаар хүдэлмэрилнэ.

Тус заводой эхин партийна организаци бүхы хүдэлмэрилдөө, социалистическэ мурьсөөндэ хабаадуулаа. Энэ мурьсөөндэ заводой крахмайна цех түрүүлнэ.

шанга зорилго урлаа табигдхай. Юуб гэхэд, нэгэнхэнэ миллиметр алдагдабал, тэрэгээр шудхагдаһан гу, али бүтээгдэхэн дэтал голодоһондо гараха байна шуу.

Бригадир Вертиховскийн хүтэлбэрилдэг бригада шэн зоригто ажаллаараа модельцигүүдэй дунда түрүүлэн ябана. Тус бригадынхил барандаа хэзээ хэзээнэйхнээ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, халаан бүхэнэйгөө нормуудые 200 шахуу процент дүүргэнэ.

Дэлхэй дээр эб найрамдалай илахые милл хэлээрэ хүсэхэ гэшээ дутуу хэрэг. Тэрэнэй илахын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа, Эхэ оройнойгоо хүсэ шадалые улам бэхжүүлэхэ ёһотойд. Манай бригада энэ зорилгыг эдэбхитэй, эмхитэй ажаллаараа бэлүүлжэ байна. Арбаад жэлэй нормо дүүргэжэ, табанжэлэй герой болоһон манай бригадир нүхэр Вертиховскийн мурьсөө тон шадмараар хүтэлбэрилнэ.

зуураа, үдэр соо тусхайтэ нормо хоёр дахин дүүргэнэ. Үнэгэршэ август нарынгаа даалгбарине биднэр болзорхоон урид дүүргэбид, — гэжэ тус бригадын стахановец нүхэр Иванов хөөрөнэ.

Мүн тэршэлэн булад хайлууддаг цехтэ үйлдэбэрин үндэр бүтээсэ туйлагдадай тоо улам олошорно.

Солото стахановец Воробьевой хүтэлбэрилдэг булад шудхагдадай бригада заводой хүдэлмэрилдэг дунда суутай боложо байна. Стахановска вахтынгаа темпые бүри шадгадха, нүүлшын хоёр декада соо даалгбаринаа гадуур 100-гаад хайлуулга хээ. Тийгэжэ, 57 тонно хайн шанартай булад түсбөө гадуур үйлдэбэрилэн гаргаа. Энэ халаа орденот заводой булад хайлуулгадай шэн зоригто ажаллаараа эб найрамдалай хэрэгтэ оруулһан хубитань мүн.

Б. Дашнев.

Залуушуулай эдэбхи

Үнэгэтэйн плодо-овощно заводой коллектив дээшлүүлгэдэн уялгануудые абажа, эб найрамдалай стахановска вахтата жагсаһан юм.

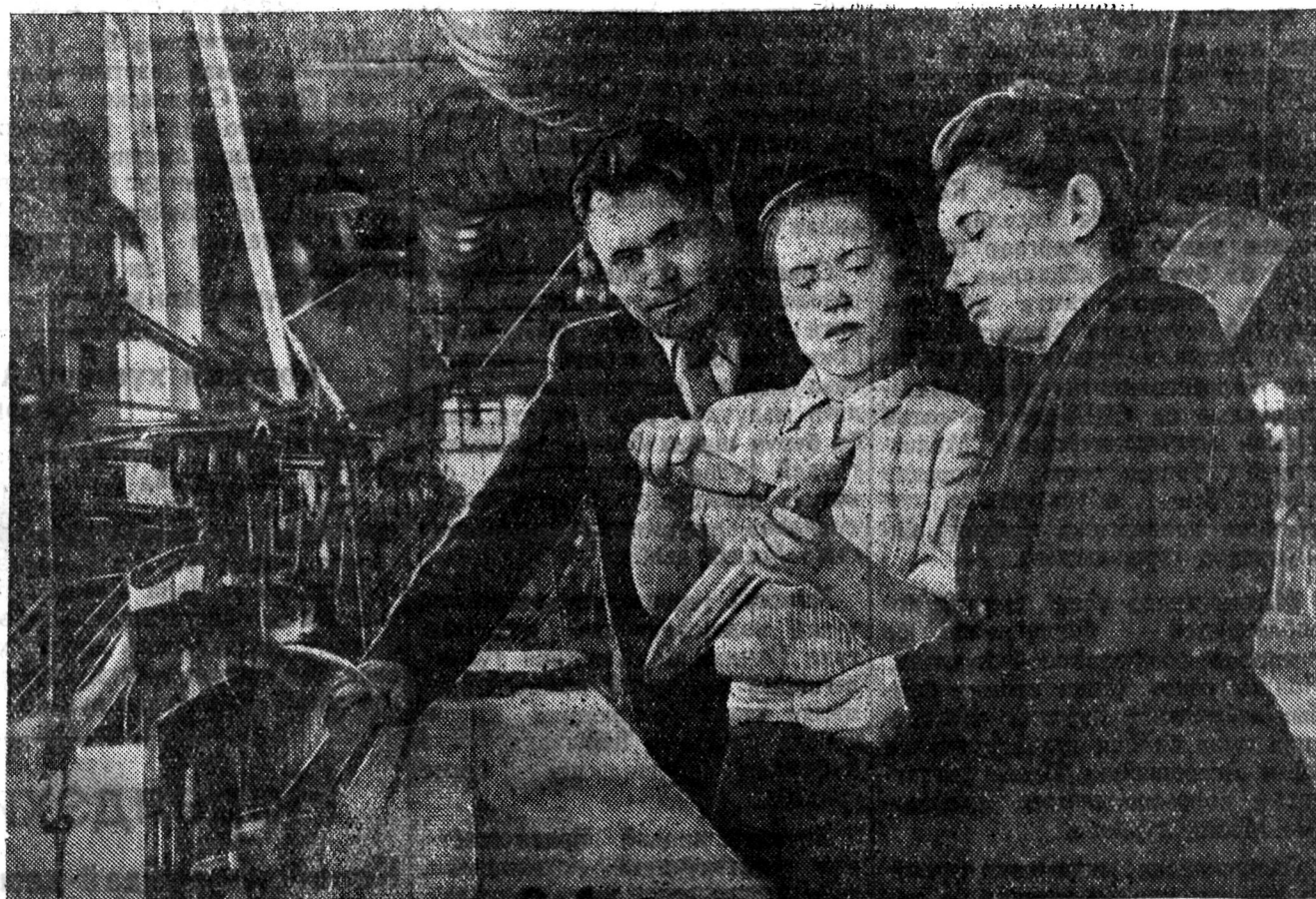
Тус заводой эхин партийна организаци бүхы хүдэлмэрилдөө, социалистическэ мурьсөөндэ хабаадуулаа. Энэ мурьсөөндэ заводой крахмайна цех түрүүлнэ.

Цехынгээ гол түлэб ажалые дааж ябаһан комсомольско-залуушуулай бригада хүдэлмэрингөө темпые улам шадгадха, хайн показателнуудые харуулна.

Эндэхин залуушуул өөһдө хоорондоо дэлгэрэн мурьсөө эршэтэй хабатайгаар ябуулна. Вера Абдулинойн мурьсэдэг стахановска Зоя Когорская нүүлшын хүсэ нүүдтэ нормынгоо дүүргэлтэе 200 процент хүргэжэ, мурьсөөндэ түрүүлбэ.

Мүн бригада хоорондын мурьсөөндэ бригадирнууд М. Мальцева, И. Шурюгина гэгшэдэй бригаданууд адли показателнуудтай ябана. Тэднэр үдэр бүхэндэ хоёр хоёр нормуудые дүүргэнэ.

К. Скворцов.

Московско область. «Пролетарская» фабрикын директор, инженер Ф. И. Ковалевский шэн метод бөөлүүлэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Ф. И. Ковалев халаа залуу тэжигч М. Петрушина гэгшые ажалай түрүү аргуудта стахановска М. Левонинагай победа» гэжэ нарын сэмблн фабрикын инженерно-техническэ хүдэлмэрилдэг хүтэлбэри доро ажалай стахановска шэн метод бөөлүүлэ.

Ковалев халаа залуу тэжигч М. Петрушина гэгшые ажалай түрүү аргуудта стахановска М. Левонинагай победа» гэжэ нарын сэмблн фабрикын инженерно-техническэ хүдэлмэрилдэг хүтэлбэри доро ажалай стахановска шэн метод бөөлүүлэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Коллективнэ договорой дүүргэлтэдэ зохио анхарал хандуулха

Коллективнэ договор хадаа ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын тула предприятийн хүдэлмэрилшэдые, албахаагшадые эмхидхэлгэдэ тох ехэ хүсэн боложо үгдэг байна. Партийна, профсоюзна организацинууд, ажарын хүтэлбэрилшэд хадаа хүдэлмэрилшэд ба албахаагшадые үйлдэбэрин түсбэ дүүргэлгэд эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, социалистическэ мурьсөө болшөөвсөөр хүтэлбэрилэн, договор соо абтаһан уялгануудай гүйсэд дүүргэлгые туйлаха ёһотой.

Предприятийн ба профсоюзна комитетдэй бүхы хүдэлмэри, мүн хүдэлмэрилшэд ба албахаагшад ажалай, ажабайдалай шуухала асуудланууд коллективнэ договор соо сүм хараалагдан байдаг. Тиймхэнэ энэ хадаа предприятийн коллективээр тогтоһон ба заатагуй дүүргэлгэд ёһотой хуули мүн.

Коллективнэ договорой дүүргэлгые амжалтатгаар бэлүүлжэ байһан предприятийнууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлан, үйлдэбэрингөө түсбэе болзорхоон урид үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Гэгшые, зарим предприятийнуудай хүтэлбэрилшэдэй, илангаяа профсоюзна комитетдэй зүгһөө энэ хэрэгт анхаралаа багаар хандуулһан ушар үзэгдэнэ. Жэшээ болгон, «Бурмонголесс» — трестын Шулуутайн леспромхозой ба тэрэнэй хүдэлмэрилшэдэй профсоюзна комитетдэй хүдэлмэри харуулаа.

Тус леспромхозой рабочком болбол коллективнэ договоройнгоо

пункт бүхэнэй дүүргэлгые бэлүүлхын тула, үдэр бүхэндэ үнэгэрлэхэ хэмжээ-ябуулгануудые, албахаагшадые эмхидхэлгэдэ тох ехэ хүсэн боложо үгдэг байна. Партийна, профсоюзна организацинууд, ажарын хүтэлбэрилшэд хадаа хүдэлмэрилшэд ба албахаагшадые үйлдэбэрин түсбэ дүүргэлгэд эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, социалистическэ мурьсөө болшөөвсөөр хүтэлбэрилэн, договор соо абтаһан уялгануудай гүйсэд дүүргэлгые туйлаха ёһотой.

Предприятийн ба профсоюзна комитетдэй бүхы хүдэлмэри, мүн хүдэлмэрилшэд ба албахаагшад ажалай, ажабайдалай шуухала асуудланууд коллективнэ договор соо сүм хараалагдан байдаг. Тиймхэнэ энэ хадаа предприятийн коллективээр тогтоһон ба заатагуй дүүргэлгэд ёһотой хуули мүн. Коллективнэ договорой дүүргэлгые амжалтатгаар бэлүүлжэ байһан предприятийнууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлан, үйлдэбэрингөө түсбэе болзорхоон урид үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Гэгшые, зарим предприятийнуудай хүтэлбэрилшэдэй, илангаяа профсоюзна комитетдэй зүгһөө энэ хэрэгт анхаралаа багаар хандуулһан ушар үзэгдэнэ. Жэшээ болгон, «Бурмонголесс» — трестын Шулуутайн леспромхозой ба тэрэнэй хүдэлмэрилшэдэй профсоюзна комитетдэй хүдэлмэри харуулаа.

Хүдэлмэрилшэдые коммунистическэ сурталаар хүмүүжүүлхэ талаар культурна гуламта болохо библиотекэнүүдэй удхашанарынь хэндшье мэдэжэ. Тус леспромхозой 24-дехи уастогтай хүдэлмэрилшэдэй культурна эрилтэн гансахан рабочкомой муу хүдэлмэри дээрнээ хангалдаагүй байһаар. Энэ уасток урдан клубтай, библиотектэй, кинопередвижкэтэй байжа, хүдэлмэрилшэд ажалайнгаа нүүлээр культунаар амарха аргатай байгаа. Эдэнэ ашагтайгаар хэрэгшын тула ой модоной ба модо уралдуулгын Союзай обкомой заабаар Шулуутайн түмэр-замай рабочкомдо үгтэнхэй. Юуб гэхэд, нүхэр Ульянов энэ хүдэлмэринэ хүтэлбэрилжэ шадангүй. клуб библиотекэнүүдэ суургатай байлдаг байгаа.

Ушөө 1949 ондо культурно-нийтэн, гэр байрын ба ажаһуудалай комиссионууд хунгадана юм. Тэд мүнөө болотор эдэ комиссионууд хүдэлмэрилшэ эхилээгүй. Гэр байрын ба ажаһуудалай комиссин түрүүлгшэ нүхэр Ульянов комиссингаа ябуулжа ажалыг хүсэд ойлгоогуй байһанаа эхэ мэдэрнэ, мүн хүдэлмэри ябуулхашье гэжэ оролоногүй.

Иймэ байдалтай байһанаа Ульянов «шалтагаангүй юм» үгы юм, би гансаараа, тиймхэнэ бүхы хүдэлмэри ябуулжа үрдинэгуй» гэжэ харуугаар бээ сагааруулые оролоно. Гансаараа гэгшын тон буруу байха. Тэрэнине тойроод хэдэн арбаад хүдэлмэрилшэд, эдэбхит бин. Тэднээд хэхэ ажа-

лынэ иматга заажа үгэхэ ба шадмараар хүтэлбэрилжэ хэрэгтэй. Эдэбхитэдые өөрынгөө ажалда хабаадуулын түлөө оролдологуй аад лэ, нүхэр Ульяновай гансаараа гэхэнэ гайхалтай.

Коллективнэ договорой дүүргэлгые хангалда дирекци хадаа рабочкомдоо дутуугуй харуусалгатай байна. Леспромхозой директор нүхэр Зяев договор тухайгаа мартажархинхай. Коллективнэ договорой текст дирекцид мүн лэ үгы юм.

Иймхэнэ, абтаһан уялгануудай дүүргэлгые шалгах талаар дирекцин зүгһөө ямаршье хүдэлмэрини ябуулагдаагүйн ойлгосотой.

Тэршэлэн урлан нарижуулагшад ба ухаалан зоёбогшодто гуһаламжа үзүүлхэ, тэднээр үүсхэлтэ хүдэлмэринэ болшөөвсөөскэ ёһоор хүтэлбэрилжэ хэрэгтэ нүхэр Зяев анхаралаа табинагуй. Социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын, продукциян өөрын үнэ сэнгые хилдэруулын түлөө тэмсэл ямарар ябуулагдажа байна гэжэ асуухада, «мүнөө намда энэн тухай мэдэн үгы, үгөөдэр бин болохо», — гэжэ тэрэ хагусана. Тэд үгөөдэриншье үнөөхи «бин болохо» мэдэниин бин болоогуй нэн.

Хүдэлмэрилшэдые хайн шанартай элэе хоолой, продуктуудай хангалда эмхидхэлгэдэй. Эндэхин модошод түхэй хилээс худалдан абана. Столоо соон шорой тооһон дүүргэнхэй. Ингэжэ хүдэлмэри ябуулжа үрдинэгуй» гэжэ харуугаар бээ сагааруулые оролоно. Гансаараа гэгшын тон буруу байха. Тэрэнине тойроод хэдэн арбаад хүдэлмэрилшэд, эдэбхит бин. Тэднээд хэхэ ажа-

Дирекцин ба рабочкомой хадархай, харуусалгагүй хүтэлбэрин үрөөр коллективнэ договор соо абтаһан уялгануудай дүүргэлгэдэйг леспромхозой хүдэлмэрин дүн дээрнээ эли тодо болоно. Августын түрүүшын хахад соо леспромхозой хүдэлмэрилшэд дирекцин гэмээр оройдоо 6 үдэр ажаллаһан байгаа. Иймээр хүдэлмэрилшэд дээрнээ модо бэлдхэлэй 7 нарын түсбэй дүүргэлтэ оройдоо 51,2 процент, модо шэрээгэ түсбэ—48,1 процент болоһон байна.

Хүсэ ехэтэ механизмуудые үйлдэбэрид дүүрэн хүсөөрын ашаглалга эмхидхэлгэдэй. Мүнөө механизмуудар модо бэлдхэлгэ 20 процент, электролебёдкинуудар модо шэрээгэ 28, тракторар—34 процент дүүргэлдэн байха юм. Мүн бусад хүдэлмэринүүдтэ механизмууд багаар хэрэгшдэнэ.

Ингэжэ, ажал дээрэ социалистическэ мурьсөө муртэйгөөр эмхидхэлгэдэгуй, механизмуудай хүсэе гүйсэд хэрэгшдэгуй дээрнээ үйлдэбэрилэн гарһан продукциян өөрын үнэ нара бүри дэбжэлнэ. Жэшэнэ, механизмгүйгөөр модо бэлдхэлгын үнэ 16 процентээр, механизмскаар модо бэлдхэлгэ—20, морёор модо асаралгын өөрын үнэ 22 процентээр дэбжэлнэ. Хамта дээрэ Шулуутайн леспромхозой үйлдэбэрилэн гарһан продукциян үнэ сэн энэ жэлэй 7 нара соо 1.700.000 түхэр дээрэ дэбжэлнэ. Тийнхэд, леспромхоз хадаа энэ сар соо 1,5 миллион түхэргэй гарза гүрэндэ хэнэн байха юм.

Гүрэндэ нимэ ехэ гарза хохилд хэжэ байһанай ба хүдэлмэрилшэдэй муу условитой байһанай шалтагаан хадаа тус предпри-

БОЛГАРИИН СҮЛӨӨЛЭГДЭХӨӨР ЗУРГААН ЖЭЛ БОЛОХОНОЙ ОЙ

СОФИЯ, сентябрин 9. (ТАСС). Национальна хайндэр — сентябрин 9-дэ зориулан, үсэгэлдэр Софида столицын олонитын байрай суглаан Ардай театр соо болоо. Тэндэ ажалай түрүү хүнүүд, наука ба культурын ажал-ябуулгашад, нийтин организацинуудай, дипломатическа корпусай олон түлөөлгшэд ба бусад сугларһан байна.

Эндэ сугларгшад Хитадай ардай республикын, Корейскэ ардай-демократическа республикын ба бусад оронуудай делегадуудые халуунаар амаршалаа.

Болгарин Министруудай Советэй Түрүүлгшэ Вилко Червенковой ба Советскэ Союзай Маршал С. М. Буденный, СССР-эй Галаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Е. Богомолов, Болгарин ССРС-эй Посол М. Ф. Бодров составтай советскэ правительствын делегациин ерэгжэ правительствена ложодо хуухадан, тэндэ сугларгшад нэрбемэ альга ташалгаар ба «Сталин! Сталин!» гэгэн уриа хашхаралдажа, амаршалан утгабал.

Хүндэтэ Президиумдаа ВКП(б)-гэй ЦК-е нүхэр И. В. Сталин түрүүлгшэ хунгаба.

1944 оной сентябрин 9-дэ болон антифашистскэ восстани тухай Болгарска коммунистическэ партия ЦК-гэй Политбюрогой гэгшүүн, Министруудай Советэй Түрүүлгшын Орлогшо В. Попомов элидхэл хэбэ.

Болгарска коммунистическэ партия Центральна Комитетдэй секретарь Тодор Живков хайндэртэ ерөнхон делегацинуудые халуунаар амаршалаа.

Удаань, нэрбемэ альга ташалгаар ба амаршалгаар утгадга С. М. Буденный үгэ хэлбэ.

Румынска Ардай Республикын Национальна ехэ суглаанай сессия

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румынска Ардай Республикын Национальна ехэ суглаанай 8-дахин сессия дээрэ, оройной территории захиргаанай-экономическа талаарны районууд болгон хубаарилха хуули баталан абтаа.

Энэ хуулийн ёһоор, республикын территория 28 областнууд ба 177 районууд болгогон хубаагдаха байна. Областной районно ба хүдөөгэй Ардай Совет дүүд гүрэнэй засагай нутагай органууд болоно.

Бүхы орон доторн экономическа ба политическэ шуухала удхашанартай 8 гороуд республиканска мэдэлтэй гороудудай тоодо оруулагдаа.

С. Данжеев.

